

REGLEMENT GEMEENTELIJKE PARTICIPATIE

Titel 1 – Situering en doel

Artikel 1. Dit reglement legt de spelregels vast voor burgerparticipatie in Zemst.

Het beschrijft de vormen van betrokkenheid bij de gemeente: het geeft, in toepassing van artikel 304 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, een nadere invulling van een aantal vormen van inspraak, betrokkenheid en participatie vanwege de burgers en doelgroepen ten aanzien van het beleid, de besluitvorming en de dienstverlening.

Titel 2 – Toepassingsgebied

Art. 2. §1. Dit reglement is van toepassing op alle participatiekanalen die binnen de gemeente worden ingezet, met uitzondering van de GECORO.

§2. Binnen dit toepassingsgebied vallen ook de adviesraden, waaronder zowel de door de overheid opgelegde adviesraden als de facultatieve adviesraden. De verplichte adviesraden hebben op basis van specifieke regelgeving een eigen opdracht binnen het participatieve kader.

Art. 3. Het lokaal bestuur kan ook nog op andere manieren zijn belanghebbenden informeren, consulteren en betrekken, o.a. via tevredenheidsonderzoeken, participatieavonden, bevragingen.

Titel 3 – Participatiekanalen

Art. 4. Dit reglement beschrijft de volgende vormen van participatie binnen de gemeente Zemst:

1. Meldingen/klachten/complimenten/verbeterpunten
2. Overlegorganen
3. Verzoekschriften
4. Volksraadpleging (referendum)

5. Burgerbevraging

Hoofdstuk 1 - Meldingen/klachten/complimenten/verbeterpunten

Art. 5. Er wordt zowel voor de gemeente als voor het openbaar centrum van maatschappelijk welzijn een systeem van klachtenbehandeling georganiseerd op het ambtelijke niveau, dat maximaal onafhankelijk is van de diensten waarop de klachten betrekking hebben. Meldingen, voorstellen, complimenten en ook klachten kunnen worden ingediend via de gemeentelijke website.

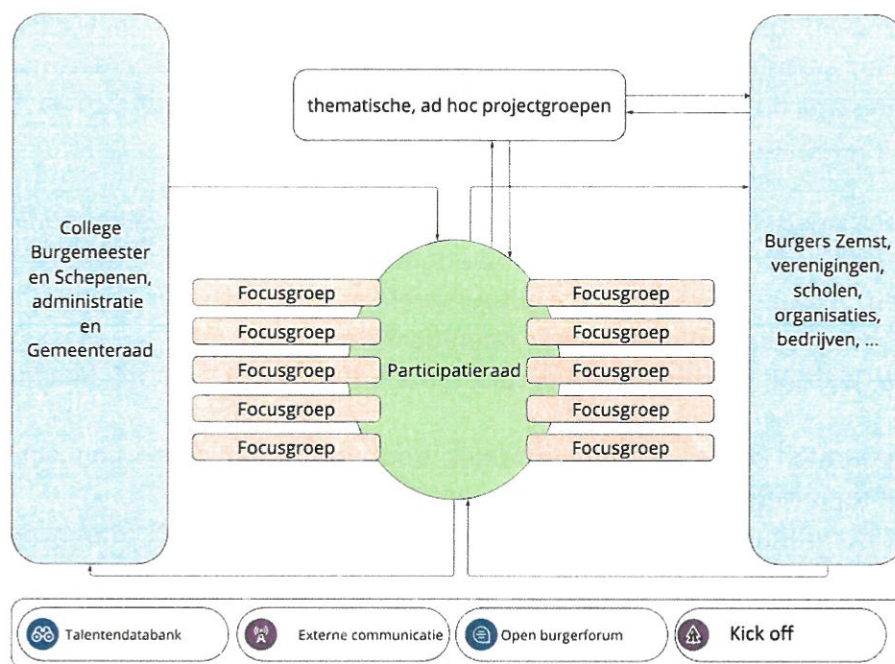
Hoofdstuk 2 - Overlegorganen

Afdeling 1 – Principe

Art. 6. De gemeenteraad bepaalt welke overlegorganen met burgers, verenigingen en/of doelgroepen opgericht worden met als opdracht het lokaal bestuur op regelmatige en systematische wijze te adviseren.

Art. 7. De gemeenteraad van Zemst beslist tot de oprichting van de volgende overlegorganen:

- een participatieraad;
- focusgroepen;
- thematische ad hoc projectgroepen.

Art. 8. Binnen deze gekozen overlegorganen bestaat er geen enkele hiërarchie. Elke zetel van deze overlegorganen is gevestigd in het gemeentehuis van Zemst, De Griet 1 in 1980 Zemst.

Afdeling 2 - Werking

Art. 9. De participatieraad keurt een huishoudelijk reglement goed, dat de voornaamste werkingsregels van deze raad, evenals de minimale afspraken binnen de focusgroepen, bevat.

Art. 10. De participatieraad en de thematische ad hoc projectgroepen worden administratief en inhoudelijk ondersteund door de betrokken participatieambtenaar.

De focusgroepen worden administratief en inhoudelijk ondersteund door de secretaris van elke focusgroep, dat een personeelslid is van de gemeente.

Art. 11. Leden van het college van burgemeester en schepenen maken geen deel uit van de participatieraad. Op vraag van de participatieraad of het college kan een collegelid worden uitgenodigd. Daarbij wordt steeds gewaakt over de vrije meningsuiting van de burgerleden.

Deelname van collegeleden aan focusgroepen wordt aangemoedigd en per focusgroep afzonderlijk beslist.

Afdeling 3 - Rol/doel per overlegorgaan

A. Participatieraad

Art. 12. §1. De rol van deze raad is adviesverlening aan het bestuur op basis van vragen vanuit het bestuur, vanuit de burgers of vanuit de focusgroepen. De participatieraad neemt een coördinerende en soms ook een inhoudelijke rol op bij de afhandeling van een adviesvraag. De werking ervan wordt opgenomen in het huishoudelijk reglement.

De participatieraad adviseert het gemeentebestuur in culturele en maatschappelijke zaken in de brede zin, waaronder onder meer volgende domeinen kunnen vallen: taal en letteren, erfgoed, kunsten, cultuurbewaring en cultuurspreiding, bibliotheek, jeugd, senioren, vormings- en opvoedingsbeleid, sport- en openluchtlevens, vrije tijd, toerisme, erfgoed, milieu, landbouw, welzijn, toegankelijkheid, duurzame ontwikkeling en KMO-beleid.

§2. De participatieraad is niet verantwoordelijk voor het organiseren van activiteiten, uitgezonderd het organiseren van de kick off en het open burgerforum.

De participatieraad behoudt het overzicht van alle activiteiten van de focusgroepen bij en staat in voor de jaarlijkse evaluatie van het participatiegebeuren.

Art. 13. De participatieraad beslist via welk proces een adviesvraag behandeld wordt:

- Een adviesvraag kan intern besproken en afgehandeld worden in een zitting van de participatieraad zelf;
- Een adviesvraag kan doorverwezen worden naar een thematische ad hoc projectgroep, die daartoe opgestart wordt. De participatieraad stelt deze werkgroep zelf in alle vrijheid samen. Mogelijks bevat hij leden van de participatieraad zelf en/of van de diverse focusgroepen, aangevuld met geïnteresseerde burgers (uit de talentendatabank);
- Een adviesvraag kan doorgegeven worden aan één of meerdere focusgroepen;
- Er kan voor een adviesvraag een grotere burgerparticipatie worden opgezet, in samenspraak met projectleiders en bestuur.

De stappen die in het kader van dit proces moeten worden doorlopen, worden schematisch weergegeven in de bijlage van dit reglement. Deze schematische toelichting maakt integraal deel uit van het reglement.

B. Focusgroepen

Art. 14. §1. De focusgroepen hebben ofwel een doelgroep- of thema gebonden werking ofwel een eerder netwerkgerichte werking.

De rol van de doelgroep- of thema gebonden focusgroepen bestaat erin om binnen deze doelgroep of binnen het eigen thema gemeenschapsvormende activiteiten te organiseren. De nadruk ligt op het organiseren van evenementen of activiteiten die zorgen voor verbinding binnen de eigen doelgroep/het eigen thema.

De netwerkgerichte focusgroepen bespreken eerder praktische werkingszaken binnen hun thema, met elkaar en met de bevoegde ambtenaar en schepenen.

§2. Focusgroepen kunnen ook een adviserende rol hebben:

- de participatieraad kan één of meerdere focusgroepen om (bijkomend) advies vragen;
- de focusgroepen kunnen adviesvragen richten aan de participatieraad.

§3. De door de overheid opgelegde overlegorganen hebben, naast de hierboven vermelde rol, ook de opdrachten die hun opgelegd worden ingevolge specifieke regelgeving die op hen van toepassing is.

Art. 15. In functie van de noden en de opportuniteiten, kunnen, na advies van de participatieraad en mits akkoord van de gemeenteraad, nieuwe focusgroepen opgericht worden en kunnen bestaande focusgroepen opgeheven worden.

Het college van burgemeester en schepenen beslist over de naamgeving van de focusgroepen, na voorstel van de focusgroep en advies van de participatieraad.

Een overzicht van de bestaande focusgroepen wordt gepubliceerd op de gemeentelijke website.

C. Ad hoc projectgroepen

Art. 16. De participatieraad kan ervoor kiezen om de behandeling van een bepaalde adviesvraag over te laten aan een daartoe opgerichte thematische projectgroep. Deze groep bestaat slechts zolang de verwachting bestaat om te overleggen rond een bepaald project waarover een adviesvraag bestaat. De groep wordt na de adviesverlening weer opgeheven. Deze thematische groepen stellen burgers in staat deel te nemen aan participatie/adviesvorming, zonder zich voor een lange termijn te moeten engageren binnen een bepaalde focusgroep.

Art. 17. Deze projectgroepen staan los van de werkgroepen die het college van burgemeester en schepenen zelf kan oprichten om zich te laten adviseren over welbepaalde onderwerpen. Deze procedure staat beschreven in het huishoudelijk reglement van de gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn.

Afdeling 3 - Samenstelling per overlegorgaan

A. Participatieraad

Art. 18. §1. De participatieraad bestaat uit twee componenten: een vaste kern en een wisselende kern.

§2. De vaste kern bestaat uit maximaal twintig effectieve leden. In het kader van een overgangsregeling maken de leden van de laatst samengestelde participatieraad deel uit van de vaste kern, overeenkomstig het gemeenteraadsbesluit van 23 januari 2025, voor zover zij geen ontslag hebben genomen.

De gemeenteraad delegeert de bevoegdheid tot aanstelling van de leden van de vaste kern aan de participatieraad. Deze organiseert daartoe een aanstellingsprocedure en stelt een selectiecommissie samen.

De selectiecommissie moet bestaan uit:

- drie effectieve leden van de participatieraad;
- twee leden van het managementteam;
- de participatieambtenaar, die optreedt als secretaris zonder stemrecht. Indien geen participatieambtenaar beschikbaar is, neemt een personeelslid van de gemeentelijke dienst beleidsondersteuning de rol van secretaris op zich.

§3. De participatieraad stelt de leden van de vaste kern aan op basis van onderstaande leidraad, waarbij zowel formele selectiecriteria als inhoudelijke beoordelingscriteria in overweging moeten worden genomen.

§4. Om in aanmerking te komen voor de vaste kern van de participatieraad, moet de kandidaat voldoen aan volgende selectiecriteria:

- De kandidaat is inwoner van de gemeente Zemst;
- De kandidaat is meerderjarig;
- De kandidaat is geen lid van de gemeenteraad;
- De kandidaat is geen personeelslid van de gemeente of het OCMW.

§5. Bij de verdere beoordeling van de kandidaturen houdt de selectiecommissie rekening met de volgende criteria:

1. Motivatie en engagement:
  - Aantoonbare bereidheid om actief bij te dragen aan de werking van de participatieraad;
  - Bereidheid om in samenwerking, constructief en actief deel te nemen aan overleg en adviesvorming.
  - Relevante maatschappelijke of professionele ervaring in één of meerdere domeinen waarover de participatieraad advies kan uitbrengen.
2. Diversiteit en representativiteit:
  - Een evenwichtige vertegenwoordiging van geslachten: conform artikel 304, §3 van het Decreet Lokaal Bestuur mag maximaal twee derde van de leden van hetzelfde geslacht zijn;
  - Een geografisch evenwichtige spreiding over de verschillende deelgemeenten van Zemst;
  - Een representatieve spreiding over verschillende leeftijdscategorieën.

§6. De beslissing tot aanstelling leden van de vaste kern gebeurt bij consensus. Onder consensus wordt verstaan: een gezamenlijke beslissing waarbij geen van de betrokkenen nog geïntegreerde bezwaren heeft, ook al is het resultaat niet voor iedereen de voorkeursoptie.

§7. De selectiecommissie bezorgt na afloop een gemotiveerd verslag van de aanstellingsprocedure aan het college van burgemeester en schepenen, dat hiervan akte neemt. Niet-aangestelde kandidaten die beantwoorden aan de beoordelingscriteria worden opgenomen in een wervingsreserve voor een periode van twee jaar. Indien nodig, kan de

participatieraad deze reserve raadplegen en volgens dezelfde selectieprocedure nieuwe leden aanstellen.

§8. De effectieve leden van de vaste kern worden aangesteld tot en met 31 december 2027. Uiterlijk in de loop van het najaar van 2027 organiseert de participatieraad, in overleg met het college van burgemeester en schepenen, de opstart van een nieuwe aanstellingsprocedure, zoals bepaald in dit reglement. De nieuwe vaste kern treedt in werking op 1 januari 2028.

§9. Een lid van de vaste kern van de participatieraad wordt als ontslagnemend beschouwd in de volgende gevallen:

1. Wanneer het lid niet meer voldoet aan de selectiecriteria;
2. Bij een schriftelijke of elektronische kennisgeving van ontslag aan de voorzitter of de secretaris van de participatieraad;
3. Bij afwezigheid op drie opeenvolgende vergaderingen van de participatieraad, zonder geldige reden of voorafgaandelijke kennisgeving;
4. Bij het herhaaldelijk en aantoonbaar niet naleven van de bepalingen van het huishoudelijk reglement van de participatieraad, na voorafgaand overleg met het betrokken lid.

§10. Bij een vastgesteld ontslag van een individueel effectief lid van de vaste kern beslist de participatieraad of de aanstellingsprocedure, zoals bepaald in dit reglement, wordt opgestart. Wanneer het aantal openstaande lidmaatschappen oploopt tot vijf of meer, wordt de aanstellingsprocedure automatisch opgestart. Indien de bestaande wervingsreserve is uitgeput, lanceert de gemeente een nieuwe oproep via haar officiële communicatiekanalen.

§11. De wisselende kern wordt samengesteld door de focusgroepen. Elke focusgroep kan maximaal twee afgevaardigden mandateren om gedurende minstens zes maanden deel te nemen aan de participatieraad.

§12. Een persoon kan in eenzelfde periode slechts als effectief lid deelnemen aan maximaal twee participatieve overlegorganen.

B. Focusgroepen

Art. 19. De focusgroepen hebben zoveel mogelijk vrijheid om zichzelf te organiseren op die manier die het beste bij hen past, op voorwaarde dat ze handelen volgens de geest van dit participatiereglement en volgens het huishoudelijk reglement van de participatieraad. De gemeentelijke participatieambtenaar waakt hierover.

Art. 20. De werking van de verplichte overlegorganen kadert steeds binnen de bestaande regelgeving die op hen van toepassing is.

C. Ad hoc projectgroepen

Art. 21. In deze groepen kan een afvaardiging van bepaalde focusgroepen zitten, maar er kunnen eveneens burgers aan deelnemen. De participatieraad bepaalt per ad hoc

projectgroep welke mogelijke profielen interessant zijn voor het project in kwestie. Hiervoor heeft de participatieraad de gegevens van de talentendatabank ter beschikking en kan ze burgers vragen zich te willen engageren. Daartoe kan er ook een oproep georganiseerd worden via de gemeentelijke communicatiekanalen.

Hoofdstuk 3 – Verzoekschriften

Art. 22. Iedere burger heeft het recht verzoekschriften, door één of meer personen ondertekend, schriftelijk bij de organen van de gemeente in te dienen, binnen de voorwaarden opgenomen in de Grondwet, in het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur en in het huishoudelijk reglement van de gemeenteraad en de raad voor maatschappelijk welzijn.

Hoofdstuk 4 - Volksraadpleging (referendum)

Art. 23. De gemeenteraad kan beslissen om de inwoners te raadplegen over de aangelegenheden van gemeentelijk belang.

Als de inwoners van de gemeente daartoe een verzoek hebben ingediend dat voldoet aan de in het decreet over het lokaal bestuur vermelde voorwaarden, wordt een volksraadpleging georganiseerd.

Hoofdstuk 5 - Burgerbevraging

Art. 24.§1. Een burgerbevraging is een participatief instrument waarbij de gemeente gericht inspraak vraagt aan inwoners over specifieke beleidsdomeinen, projecten of thema's. Deze bevragingen kunnen zowel digitaal via een online participatieplatform als fysiek of hybride worden georganiseerd.

§2. Burgerbevragingen hebben tot doel om ideeën, meningen of voorkeuren van burgers te verzamelen als input voor beleidsvoorbereiding, besluitvorming of evaluatie.

§3. De gemeenteraad delegeert de bevoegdheid tot de praktische organisatie en uitvoering van burgerbevragingen aan het college van burgemeester en schepenen. Het college waakt daarbij over de transparantie, toegankelijkheid en representativiteit van het participatieproces en wint hiervoor het advies van de participatieraad in.

Hoofdstuk 6 - Uitbreidingsmogelijkheid ad hoc toegewezen aan college van burgemeester en schepenen

Art. 25. De gemeenteraad kent het college de bevoegdheid toe om, indien nodig, een nieuw participatiekanaal in het leven te roepen. Bij de eerstvolgende aanpassing van dit reglement zal dan beslist worden of het nieuwe kanaal er al dan niet in wordt bestendigd.

Titel 4 – Evenementen in het kader van participatie

Hoofdstuk 1 – Kick off

Art. 26. §1. Jaarlijks organiseert de participatieraad een kick off moment voor de leden en de secretarissen van de verschillende overlegorganen, de collegeleden, de algemeen directeur en de participatieambtenaar. Op deze kick off wordt ook de voltallige gemeenteraad uitgenodigd, met uitzondering van het eerste jaar van legislatuur.

§2. De doelstellingen van dit evenement zijn:

- evalueren van het voorbije werkingsjaar;
- kennis nemen van de door het gemeentebestuur in het nieuwe werkingsjaar geplande projecten;
- onderzoeken hoe participatie in deze projecten kan worden georganiseerd;
- het voorbereiden van een jaarplanning voor de werking van de participatieraad;
- het vieren van de inzet van allen die meewerkten aan het participatieproces in Zemst.

Hoofdstuk 2 - Open burgerforum

Art. 27. §1. Het open burgerforum staat open voor alle mandatarissen en geïnteresseerde burgers. Er worden thema's gekozen in functie van de relevantie op dat moment.

§2. De doelstellingen van dit evenement zijn:

- burgers laten kennismaken met de advieswerking van de gemeente;
- hen input laten geven op een aantal relevante thema's;
- luisteren wat er bij hen leeft, wat ze graag op de agenda willen zetten;
- burgers werven voor een eventuele deelname in de participatieraad of focusgroep.

Titel 5 – Talentendatabank

Art. 28. Een talentendatabank is een centrale databank, waarbij de gemeente de gegevens van vrijwilligers verzamelt, die nadien door de bevoegde gemeentelijke diensten of de ad hoc projectverantwoordelijken kan worden geraadpleegd.

De participatieambtenaar is verantwoordelijk voor de uitbouw van deze talentendatabank.

Titel 6 – Publiciteit

Art. 29. De adviezen van de participatieraad, de focusgroepen en de ad-hoc projectgroepen worden gepubliceerd op de gemeentelijke website, als onderdeel van het verslag van de betreffende zitting van de participatieraad.

Titel 7 - Overgangsbepalingen

Art. 30. Alle overlegorganen, zoals bedoeld in dit reglement, maar met uitzondering van de seniorenadviesraad, storten het saldo dat op hun rekening staat terug aan de gemeente tegen uiterlijk 31 augustus 2025. Het gemeentebestuur zal de teruggestorte gelden opnemen in het meerjarenplan zodat er budgettaire ruimte is voor initiatieven vanuit de participatieraad en de focusgroepen.

Art. 31. Tijdens de overgangperiode (tot 31 december 2027) wordt rekening gehouden met alle focusgroepen, ongeacht of ze al dan niet formeel werden opgericht. In dezelfde periode zal de gemeenteraad beslissen tot de bestending of opheffing van elke formeel bestaande focusgroep en tot de installatie van nieuwe, eventueel reeds informeel werkende focusgroepen.

Art. 32. De bestaande reglementen en statuten van de overlegorganen zullen stelselmatig worden opgeheven op het moment van de goedkeuring van een nieuw reglement binnen dit kader. Tot de installatie van elke nieuwe focusgroep zal de huidige werking behouden worden, zij het dan binnen de geest van het participatiereglement en de werking van de participatieraad.

Art. 33. Indien tijdens de overgangperiode (tot 31 december 2027) niet alle focusgroepen op een voldoende wijze vertegenwoordigd zouden zijn in de participatieraad, kunnen er ook nog geëngageerde burgers zetelen in de participatieraad, zonder verbonden te zijn aan een bepaalde focusgroep.

Titel 8 – Financiering van de werking van de participatieraad en de focusgroepen

Art. 34. Noch de participatieraad, noch de focusgroepen krijgen afzonderlijke werkingskredieten toegewezen. Alle voorziene kredieten zijn verbonden aan beleidsdoelstellingen binnen de meerjarenplanning. De participatieraad kan, evenals de focusgroepen, gemotiveerd gebruik maken van deze kredieten, telkens in overleg met de participatieambtenaar en na goedkeuring van het college van burgemeester en schepenen.

Art. 35. Indien er nieuwe initiatieven naar voor worden gebracht, zal de budgettering daarvan telkens integraal deel uitmaken van de bespreking.

Art. 36. De gemeente stelt aan de participatieraad en aan de focusgroepen jaarlijks een kasprovisie ter beschikking voor kleine werkingsuitgaven. Voor de participatieraad bedraagt deze kasprovisie € 400. Voor de focusgroepen bedraagt deze € 200, evenwel met uitzondering van de focusgroep met senioren als doelgroep, waaraan wordt toegestaan om de inkomsten en uitgaven zelf te beheren, mits het aanhouden van tegoeden op de rekening van maximum € 6000.

Art. 37. De leden van de overlegorganen ontvangen geen zitpenning.

Titel 9 – Inwerkingtreding

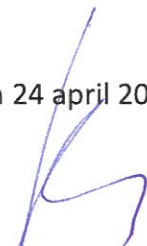
Art. 38. Dit reglement treedt in werking op 1 mei 2025.

Namens de raad,

Gezien en goedgekeurd in de zitting van 24 april 2025.

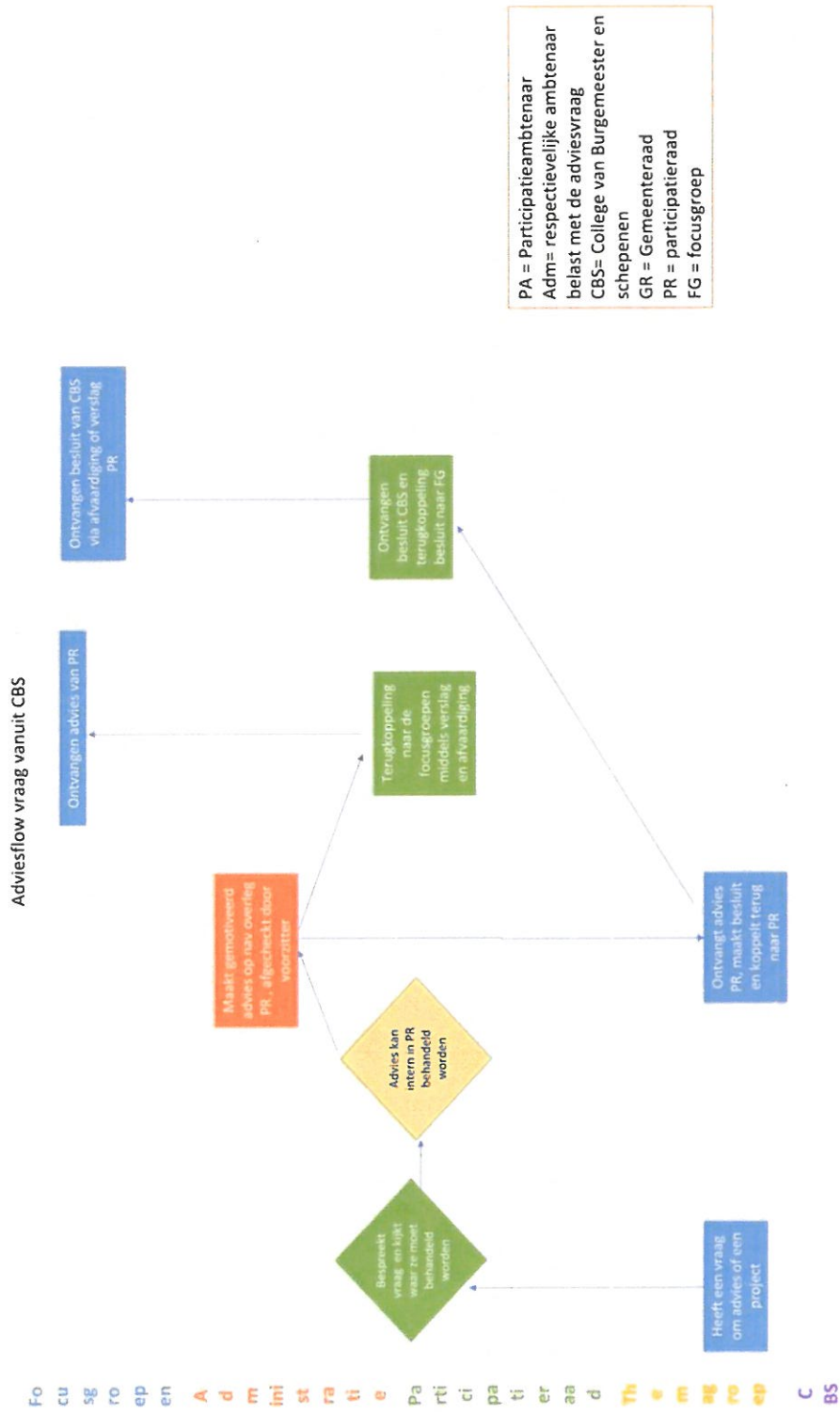

Jocelyn Bruggeman
Algemeen directeur

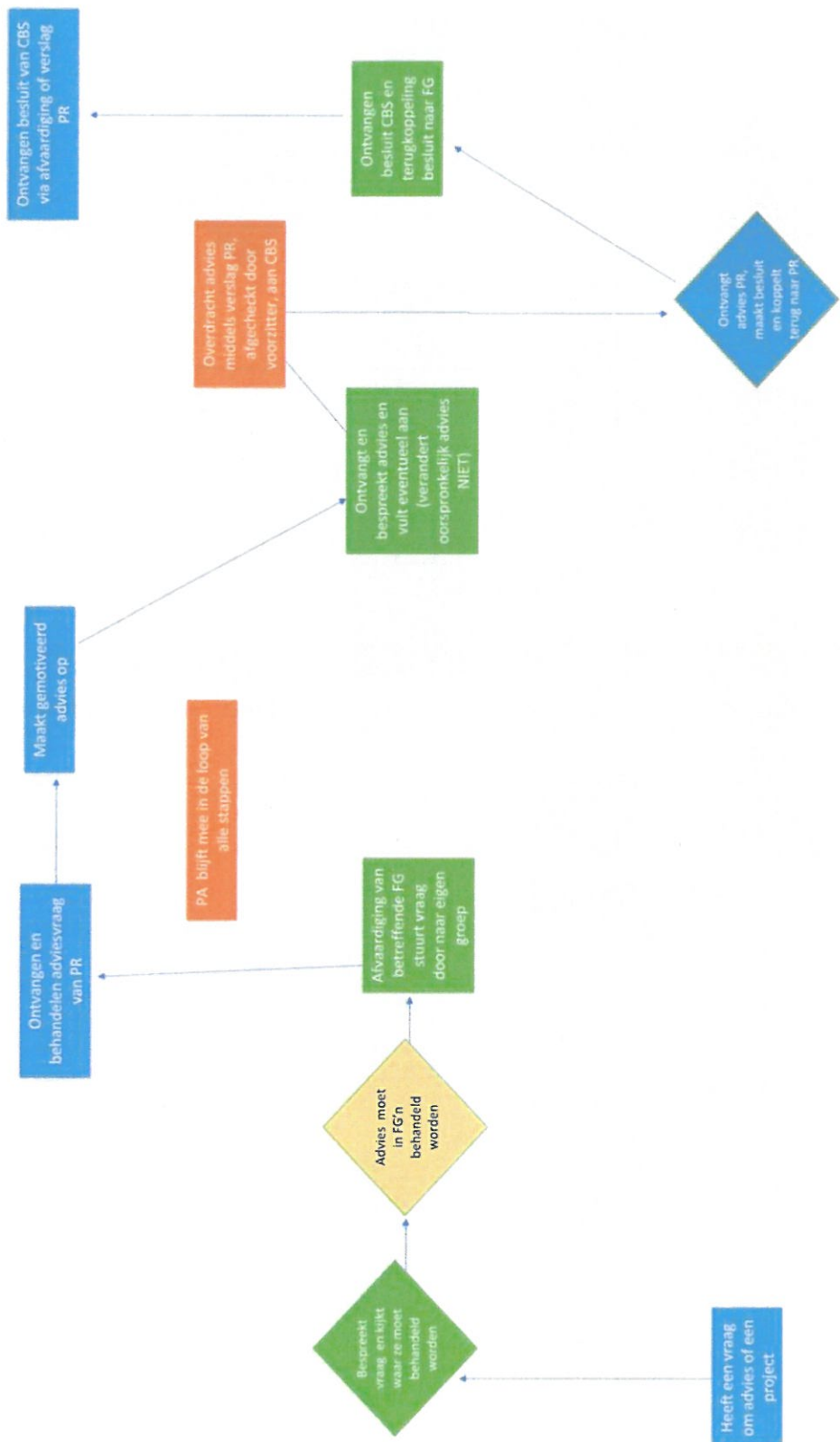

Alex Heyvaert
Voorzitter

BIJLAGE : schematisch overzicht procesflows adviesorganen

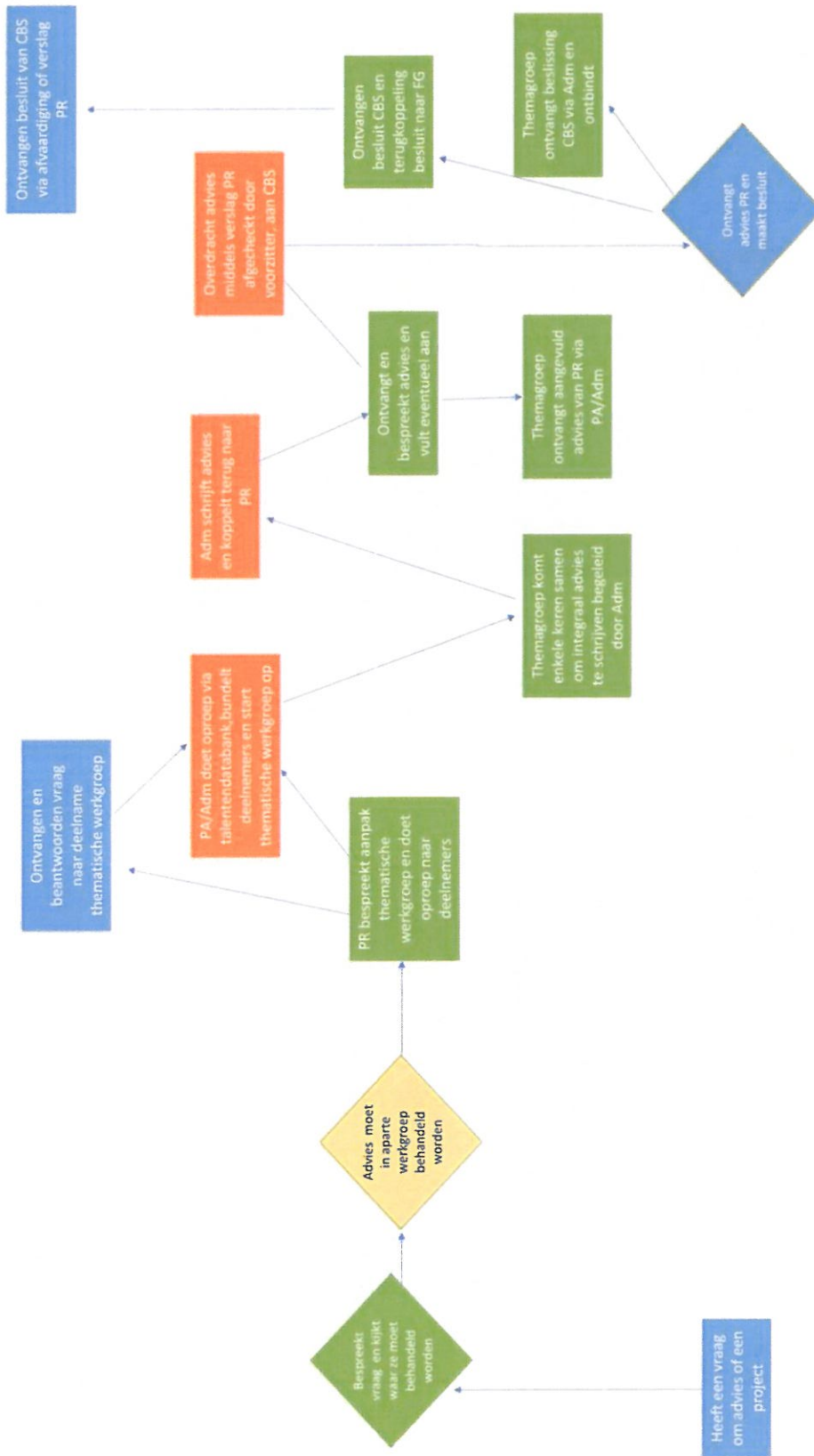

Adviesflow vraag vanuit CBS

Fo
cu
sg
ro
ep
en
A
d
m
ini
st
ra
ti
e
P
a
rti
ci
p
a
ti
er
aa
d
Th
e
m
ag
ro
ep
C
BS

Adviesflow vraag vanuit CBS

Adviesflow vraag vanuit burgers

